

ΔΕΙΓΜΑ 8

ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΥΡΗΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ:
Η ΒΙΚΕΛΑΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ηράκλειο

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Σε κάθε τοπική κοινωνία λειτουργούν ποικίλες συσσωματώσεις πολιτών, που με την καθημερινή δραστηριότητά τους προσδίδουν στο κοινωνικό σύνολο ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, τα οποία το καθιστούν μοναδικό ως προς την ταυτότητά του. Στη χώ-

Αίθουσα «Δομήνικος Θεοτοκόπουλος» της Βικελαίας Δημοτικής Βιβλιοθήκης

ρα μας υπάρχουν πολλά πνευματικά ιδρύματα δημόσιου ή ιδιωτικού χαρακτήρα, όπως ιστορικά αρχεία, βιβλιοθήκες, μουσεία, σύλλογες, αλλά και ποικιλώνυμες εταιρείες με μέλη που τα διακρίνουν κοινά πνευματικά, επιστημονικά ή κοινωνικά ενδιαφέροντα, σύλλογοι μορφωτικοί, πολιτιστικοί και καλλιτεχνικοί ποικίλου προσανατολισμού. Η παρουσία τους μαρτυρεί την ύπαρξη ενός ολόκληρου κόσμου, συνήθως αφανούς, που με σεμνότητα και σοβαρότητα ασχολείται με την πνευματική δημιουργία έχοντας ως βασικό και απαραίτητο εργαλείο το βιβλίο.

Το επιτυχές παράδειγμα ορισμένων βιβλιοθηκών, και μάλιστα περιφερειακών, δείχνει ότι υπάρχουν οι δυνάμεις και οι βασικές υποδομές για τέτοιες δημιουργικές προσπάθειες. Η περίπτωση της Βικελαίας Δημοτικής Βιβλιοθήκης Ηρακλείου Κρήτης είναι χαρακτηριστική.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

I Οργάνωση του σχεδίου εργασίας (project)

Ευρητήριο Διευθύνσεων από τις εκδόσεις της Βικελαίας Βιβλιοθήκης (κοσμημένο με ζωγραφιές του Αριστόδημου)

1. Διαιτύωση του θέματος

«Η συμβολή της Βικελαίας Βιβλιοθήκης στην πνευματική ανάπτυξη της πόλης κατά την τελευταία δεκαετία».

2. Πηγές αφορμής

Έπειτα από μια επίσκεψη στη Βικελαία Βιβλιοθήκη, αφού οι μαθητές ενημερωθούν για την οργάνωση και τη λειτουργία του ιδρύματος, καθοδηγούνται από το διδάσκοντα σε προβληματισμό σχετικά με το θέμα.

3. Σκοποί

1. Να κατανοήσουν και να αξιολογήσουν οι μαθητές το φάσμα των υπηρεσιών που προσφέρει η βιβλιοθήκη για την πνευματική και πολιτισμική ανάπτυξη

της πόλης και να προσεγγίσουν θετικά τα συναφή ιδρύματα.

2. Να αποκτήσουν δεξιότητες στο πεδίο της θεματικής κατηγοριοποίησης της βιβλιακής παραγωγής.

4. Άξονες

1. Η εξέλιξη της κίνησης του αναγνωστικού κοινού κατά την τελευταία δεκαετία, ώστε να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές την εξέλιξη της αναγνωστικής του συμπεριφοράς.

2. Θεματική ζήτηση και εμπλουτισμός της Βιβλιοθήκης, ώστε να έρθουν σε επαφή με τις σύγχρονες πνευματικές τάσεις.

3. Η Βιβλιοθήκη ως κέντρο πνευματικής ζωής της πόλης.

II Ανάπτυξη των αξόνων σε δραστηριότητες

ΑΞΟΝΑΣ 1

Η εξέλιξη της κίνησης του αναγνωστικού κοινού κατά την τελευταία δεκαετία

1. Πόσοι αναγνώστες επισκέφθηκαν συνολικά τη Βιβλιοθήκη κατά την τελευταία δεκαετία; Να δημιουργήσετε στατιστικό πίνακα, να αξιολογήσετε τα ποσοτικά του δεδομένα και να προσπαθήσετε να τα αιτιολογήσετε.
2. Να εντοπίσετε τις διαφορές επισκεψιμότητας των τμημάτων της Βιβλιοθήκης και να προσπαθήσετε να τις αιτιολογήσετε.
3. Να κατηγοριοποιήσετε τους επισκέπτες των τμημάτων της Βιβλιοθήκης με κριτήρια όπως η ηλικία, το φύλο, η ιδιότητα και να αιτιολογήσετε / αξιολογήσετε τη συμμετοχή κάθε ομάδας, αλλά και τις διαγραφόμενες προοπτικές.

ΑΞΟΝΑΣ 2

Θεματική ζήτηση και εμπλουτισμός της Βιβλιοθήκης

1. Να συγκεντρώσετε στοιχεία για την ποσότητα και τα είδη του υλικού που διαχειρίζεται η Βιβλιοθήκη.
2. Να αναζητήσετε στοιχεία για τον εμπλουτισμό της βιβλιοθήκης με νέο υλικό κατά την τελευταία δεκαετία. Να αξιολογήσετε τα δεδομένα.
3. Να αναζητήσετε στοιχεία για τη ζήτηση του υλικού ανά τμήμα και θεματική ενότητα. Ποιες τάσεις εκφράζουν τα στοιχεία αυτά;

ΑΞΟΝΑΣ 3

Η Βιβλιοθήκη ως κέντρο πνευματικής ζωής της πόλης

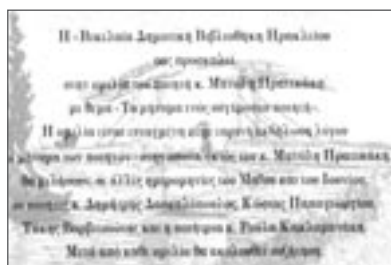
1. Σε πόσα και ποια εκπαιδευτικά προγράμματα εμπλέκεται η Βιβλιοθήκη την τελευταία δεκαετία; Πόσοι τα παρακολούθησαν;
2. Ποιες εκδηλώσεις, συνέδρια, διαλέξεις,

ημερίδες κτλ. πραγματοποιήθηκαν στη Βιβλιοθήκη ή με τη συμμετοχή της; Από συνεντεύξεις με το προσωπικό να συγκεντρώσετε στοιχεία για τη συμμετοχή του κοινού σ' αυτά.

3. Να δημιουργήσετε θεματικό κατάλογο των εκθέσεων που πραγματοποιήθηκαν στη Βιβλιοθήκη την τελευταία δεκαετία. Να βρείτε κριτική/σχολιασμό/παρουσίαση των εκθέσεων μέσα από δημοσιεύματα του τοπικού και αθηναϊκού τύπου.
4. Να δημιουργήσετε κατάλογο των εκδόσεων που πραγματοποίησε η Βιβλιοθήκη. Ποιος είναι ο προσανατολισμός των εκδόσεων αυτών;
5. Να συγκεντρώσετε πληροφορίες από τη βιβλιογραφία για τη ζωή και το έργο του Δημήτριου Βικέλα.

Τιμητική έκδοση για το Νικόλαο Παναγιωτάκη

Πρόσκληση σε εκδήλωση προς τιμήν του ποιητή Μανόλη Πρατικάκη

III Περιληπτική σύνθεση των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων του άξονα 3

Η Βιβλιοθήκη ως κέντρο πνευματικής ζωής της πόλης

Η Βικελαία Βιβλιοθήκη έχει αναδειχθεί σε δημιουργικό πυρήνα της πολιτιστικής και πνευματικής ζωής του Ηρακλείου κατά τα τελευταία χρόνια. Πέρα από τις συνήθεις υπηρεσίες προς το αναγνωστικό κοινό και τους ερευνητές, η Βιβλιοθήκη έχει στο ενεργητικό της

Δραστηριότητες της Βικελαίας Βιβλιοθήκης

δραστηριότητες που την καθιστούν πρότυπο για ομόλογα ιδρύματα της χώρας. Σχεδιάζει και αναλαμβάνει πολιτιστικές

δραστηριότητες, όπως οργάνωση εκθέσεων ζωγραφικής με πανελλήνια και διεθνή εμβέλεια, διοργάνωση επιστημονικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων κ.ά. Προσφέρει τα μέγιστα στη μόρφωση των κατοίκων στο πλαίσιο του «Κέντρου Ελευθέρων Σπουδών», καθώς στους χώρους της πραγματοποιούνται προγραμματισμένα μαθήματα από καθηγητές του Πανεπιστημίου Κρήτης και άλλων ΑΕΙ, ενώ παράλληλα διοργανώνει με μεγάλη συχνότητα βραδιές αφιερωμένες στην ποίηση και, γενικότερα, τη λογοτεχνία, τις οποίες παρακολουθεί σημαντικός αριθμός πολιτών του Ηρακλείου.

Πολύ σπουδαία είναι η υπηρεσία που προσφέρει η Βικελαία Βιβλιοθήκη στην πολιτιστική ζωή της πόλης με την οργάνωση υψηλού επιπέδου εκθέσεων, που αναδεικνύουν και προβάλλουν ποικίλες όψεις της διαχρονικής πολιτισμικής παρουσίας του νησιού, όπως αυτή που πραγματοποιήθηκε, σε συνεργασία με το Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τραπέζης, των Ενθυμημάτων από το Βίο και τη Δημιουργία του Π. Πρεβελάκη, η Έκθεση Πα-

λαιών Σχεδίων Οικιών της πόλης του Ηρακλείου με τίτλο «Από τα παρελθόντα έτη...», η οργάνωση της Έκθεσης για τα 450 χρόνια από τη γέννηση του Δ. Θεοδοκόπουλου (με την επιστημονική ευθύνη του καθηγητή Ν. Χατζηνικολάου και με τη συνεργασία της ιστορικού της Τέχνης Ε. Φουντουλάκη) και του σχετικού με την τέχνη του μεγάλου Κρητικού ζωγράφου Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου, η Έκθεση Εικόνων της Κρητικής Σχολής, καθώς και αυτή με τίτλο «Από τα πορτραίτα του Φαγιούμ στις Απαρχές της Τέχνης των Βυζαντινών Εικόνων». Άλλες εκθέσεις φέρνουν σε επαφή το κοινό της πόλης με σημαντικά δημιουργήματα της διεθνούς τέχνης, όπως η Έκθεση Έργων της Ισπανικής Χαρακτικής, που πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Μορφωτικό Τμήμα της Ισπανικής Πρεσβείας. Πλήθος άλλων εκθέσεων καταγράφονται στο ενεργητικό της Βιβλιοθήκης, αναδεικνύοντάς τη σε πυρήνα πολιτισμού της πόλης και ολόκληρης της Κρήτης τα τελευταία χρόνια, όπως η Έκθεση για τα 100 χρόνια της Ιταλικής Αρχαιολογικής Σχολής, η Έκθεση για τα 100 χρόνια της Αγγλικής Αρχαιολογικής Σχολής, η Έκθεση Ενθυμημάτων του Μακεδονικού Αγώνα κ.ά.

Σημαντικότερη, τέλος, είναι η προσφορά της Βιβλιοθήκης στον εκδοτικό τομέα, όπου ιδιαίτερη φροντίδα καταβάλλεται για την παραγωγή εκδόσεων σχετικά με την ιστορία και τον πολιτισμό του νησιού, διαχρονικά. Ανάλογο προσανατολισμό έχουν και τα εκδιδόμενα από τη Βιβλιοθήκη λευκώματα, όπως τα αφιερωμένα στη Δημοτική Πινακοθήκη Ηρακλείου, την οικία Χρονάκη και πολλά άλλα.

Επιλογή βιβλιογραφίας

Δετοράκης, Θ., «Ανέκδοτες επιστολές του Δ. Βικέλα στον Ιωσήφ Χατζηδάκη», *Κρητολογία*, 9 (1979), σσ. 23-35.

Λιοντάκης, Χ. (επιλογή κειμένων), *Ηράκλειο. Μια πόλη στη λογοτεχνία*, Μεταίχμιο, Αθήνα 2001.

Σπανάκης, Σ.Γ., *Η Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη και ο δημιουργός της*, Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη, Ηράκλειο 1978.

Τερδής, Μ., *Χρονολόγιο Δημητρίου Βικέλα*, Δήμος Ηρακλείου Κρήτης, Ηράκλειο 1991.